

The Project Gutenberg eBook of The Esperantist, Vol. 2, No. 4, by H. Bolingbroke Mudie

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: The Esperantist, Vol. 2, No. 4

Editor: H. Bolingbroke Mudie

Release date: November 8, 2013 [EBook #44130]

Language: Esperanto

Credits: Produced by Andrew Sly, Louise Hope, David Starner and the Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net> (This book was produced from scanned images of public domain material from the Google Print project.)

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK THE ESPERANTIST, VOL. 2, NO. 4 ***

Transcriber's Notes

A few minor typographical errors have been corrected without notice. However, many grammatical errors and odd spellings have been left as in the original.

SINGLE COPIES PRICE FOURPENCE NET.

18. (Vol. II., No. 4.)

THE

Aprilo, 1905.

ESPERANTIST

La Esperanta Gazeto por la
Propagando de la Internacia Lingvo.

ANNUAL SUBSCRIPTION: 3/- (4 francs; 1½ roubles; 75 cents).

Wholesale Agents: 41, Outer Temple, London, W.C.

All Communications should be sent to THE EDITOR, 67, Kensington Gardens Square, London, W.

CONTENTS.

	Page
BLACK DAVID (Fairy Tale by E.W.)	49
MONTH BY MONTH	51
AN UNEXPECTED MEETING , Alphonse Daudet (translated by Paulo Burjado)	52

AVIZO GRAVA.

La malnova firmo Buchanan, Scott & Co., fondita en la jaro 1870, prezentas siajn komplimentojn al la Esperantistaro kaj anoncas ke, post nelonge, interesa kaj enspeziga propono aperos en tiu ĉi spaco. Ĉiu Esperantisto, ĉu membro de ia konata grupo aŭ kies nomo enskribiĝis en la

LEGEND OF THE FIRST VIOLIN (translated by F. L. G. Maréchal) concluded	53
REMINISCENCES, Part III. (Edward Metcalfe, M.A., Oxon)	55
A MASKED BALL (D. H. Lambert, B.A.)	56
THE LION AND THE GNAT (A. Motteau)	57
OUTDOOR EDUCATION (Thomas Hoskison)	58
DOGGIE'S VIEWS ON THE SERVANT QUESTION (Clarence Bicknell)	59
RAIN, from the Bulgarian (translated by Penko Petrov)	60
"CONSCIENCE MAKES COWARDS OF US ALL" (F. A. Meigh)	61
CONISTON AND GRASMERE (A. R. and D. H. Lambert)	62
INFLEXIBLE, W. E. Henley (translated by Ben Elmy)	63
FROM RUBINSTEIN'S THOUGHT-BASKET (translated by Vs. Lojko)	64

Adresaro de D^{ro} Zamenhof, kiu volas akcepti tiun ĉi proponon povos samtempe ne nur ŝpari al si specialan rabaton sed ankaŭ antaŭenpuŝi la disvastigon de Esperanto.

BUCHANAN, SCOTT & CO.,

Garthland Street,
City, Glasgow, Scotland.

The Remington

THE UNIVERSAL TYPEWRITER.

Just think of it!

THE INTERNATIONAL MACHINE.

*Unbound by ties of nationality:
The common bond of union of all civilised
peoples.*

The Remington can be supplied fitted for Esperanto.

THE REMINGTON TYPEWRITER
COMPANY,
100, Gracechurch St., London, E.C.

La Remington

LA UNIVERSALA SKRIBMAŜINO.

Pripensu je tio!

LA INTERNACIA MAŜINO.

*Tute liberiĝita de naciaj ligiloj:
La Komuna unuigilo por ĉiuj civilizitaj
popoloj.*

La Remington estos liverita kun Esperantaj presliteroj.

LA REMINGTON TYPEWRITER
KOMPANIO,
100, Gracechurch St., Londono, E.C.

**ĈIUJ, NI POVOS
PARADIZON IRI.**

Kiu bone trinkas,
Tiu bone dormas.
Kiu bone dormas,
Tiu ne pensas malbone.
Kiu ne pensas malbone,
Tiu certe ne pekas.
Nu, ĉar kiu ne pekas.
Paradizon eniros.
De nun, bone trinku.
Kaj vi paradizon iros.

Por tio ĉi, oni devas aĉeti **bonajn vinojn**, kaj sin turni al:—
Sro. Ch. Jadoan en Mercurey (S. & L.) France.

The "Review of Reviews"

*Is the Best Magazine for Busy People.
And it is read by 'Esperanto' Students.*

The aim of this Magazine is to make the Best Thoughts of the Best Writers universally accessible at a Trifling Cost.

The busiest and poorest in the community may here follow with intelligent interest the great movements of Contemporary History.

Post Free for Twelve Months, 8/6,
10 fr. 75 c., or 8.50 marks.

Office: MOWBRAY HOUSE, NORFOLK ST., LONDON.

FOR SALE.

160 GUINEA 'BROADWOOD' GRAND PIANO for £63. In fine condition; Rosewood. For all particulars write to THE EDITOR.

Correspondence Lessons in Esperanto.

ARE GIVEN BY

Mr. A. MOTTEAU, Certified Teacher of Esperanto, 157, Earlam Grove, Forest Gate, London, E.

7/6 the Quarter.

Adresareto de Personoj kiuj deziras Korespondadi.

- Sro. CEDRIC H. AKASTER, 31, Connaught Avenue, Plymouth. Deziras interŝanĝi ilus. p-k. kun Geesperantistoj el aliaj landoj.
- Sro. A. C. BODY, 34, Greenbank Avenue, Plymouth. Deziras interŝanĝi ilus. p-k. kun Geesperantistoj el aliaj landoj.
- Sro. C. B. BURGESS, Penn Buildings, Erie, Pa., U.S.A. Deziras koresp. kun Kristanaj Sciencistoj.
- Sro. H. CLEGG, 14, Norfolk Street, London, W.C. Volas renkonti fremdajn Esperantistojn, kiuj vizitos Londonon dum Paskatempo. Li plezure almontros la vidindaĵojn & klopodos por fari la viziton ĝuebla.
- Sro. EDWARD GAUNTLETT, Okayama, Japonujo. Deziras interŝanĝi poŝtmarkojn; precipe deziras ricevi antaŭtempajn kaj superpresitajn markojn de Anglujo kaj Britaj kolonioj. Ĉiam respondos.
- Sro. L. A. GILL, Churchfield Halls, Acton, London, W. Deziras koresp. kun ĉiul. per ilus. p-k.
- Frl. MITCHELL, Acuba House, 65, Marquess Road, Canonbury. Kun alilandanoj per ilus. p-k.

La Kosto de la Enskribo estas 6d. (70c. poŝtmarkoj).

THE ESPERANTIST

The Esperanto Gazette for the Spread of the International Language.

ABONPAGOJ ESTAS RICEVEBLAJ ĈE
SUBSCRIPTIONS SHOULD BE SENT TO

H. Bolingbroke Mudie. Esq., 67, Kensington Gardens Square, London. W.

AUSTRIA.—Sro. T Cejka, Bystrice Hostyn, Moravia.

BELGIUM.—M. M. Seynaeve, 3, Rue de l'Avenir, Courtrai.

FRANCE.—Grupo Pariza, 28, rue Serpente, Paris.

GERMANY.—Doktoro Mybs, 68, Markt Strasse Altona, Elbe.

NEW ZEALAND.—Esperanto Society, P.O. Box 50, Auckland.

RUSSIA.—Societo Espero, Bol Podjaceskaja 24, log 12, St. Petersburg.

SWEDEN.—Sro. P. Ahlberg, 50, Döbelnsgatan, Stockholm.

Nepresitajn manuskriptojn la Redakcio resendos se oni aldonis poŝtmarkon.

N.B.

Alsendatajn artikolojn la Redakcio laŭ bezono korektos.

N.B.

Oni povas sendi la abonpagon per poŝtmarkoj, kiuj estas akceptataj laŭvaloro.

Oni sendu ĉiujn artikolojn, demandojn kaj avizojn al La Redaktoro, 67, Kensington Gardens Square, London, W.

18. [Vol. II., No. 4.]

APRILIO, 1905.

Subscription, 3s. Per Annum.
Single Copies, 4d. net. Nos. 2
to 13, 6d. each; Later Issues
4d. each, net.

DAVDO DHU.

Ferakonto originale verkita de E.W.

Seka printempo sekvata de somero varmega faris neŝipireblaj eĉ la plej grandajn riverojn, tial ke la Sisnaĥoj reiris Orientan Britujon, forlasante la belegajn regionojn, kiujn ili ruinigis.

Iom post iom revenis en siajn hejmojn la mizeraj kamparanoj, sola restaĵo el multaj centoj da feliĉaj kaj diligentaj homoj.

El tiuj ĉi preskaŭ ĉiuj mortis batalante pro la patrujo, aŭ, perdinte esperon, serĉis alilande la liberecon, kiun ili ne plu povis defendi ĉe si.

Sed, inter la malfortuloj, la virinoj kaj infanoj kiuj plorante revidis siajn senhomajn vilaĝojn, troviĝis almenaŭ unu heroo.

Davdo Dhu, tiel nomata pro la nigreco de liaj haroj kaj okuloj, estis farinta miregindaĵojn de boneco, pacienco kaj saĝeco dum tiu ĉi melankolia reven-tempo.

Unue li sole esploris la landon por scii ĉu la malamikoj ja forlasis la scenejon siaj kruelegoj. Tion eltrovinte, li multe komfortis kaj kuraĝigis la revenantojn kaj laboradis tage kaj nokte al la rekonstruo de ter-mura protekto kontraŭ luparoj, kiujn la odoro de neenterigitaj homoj kaj bestoj allogis el la montoj kaj arbaroj.

Neniam li dormis sub tegmento ĝis ĉiu alia kapo kuŝis en hejmo sia.

La vilaĝanoj lin amis kaj respektis, vidante en li iom da superhoma, ili volonte estus elektintaj lin sia princo, sed li insiste rifuzis altiĝi super siaj kunuloj. Li volis nur ilin servi. Estante orfo, oni urĝis lin edziĝi, sed tion ankaŭ li rifuzis, sciante ke multe da junuloj bezonis pli ol li vivadon feliĉan.

Pro la rabadoj kaj detruo faritaj de la lupoj oni revivigis antikvan leĝon, kiu permesis al neniu edziĝi antaŭ mortigi difinitan nombron da lupoj.

Davdo helpis ĉiujn fraŭlojn ĉasi, kaj alporti ilian takson de kapoj kaj feloj, ĝis kiam ĉiuj, kiuj ĝin deziris, fariĝis fianĉoj aŭ edzoj.

La plej bela fraŭlino el ĉiuj estis rifuzinta multajn proponojn. Oni diris ke ŝi rezervas sin por la heroo. Ŝi estis sprita, lerta kaj ĉarma. Kiam do Davdo pripensis la amon, nature li enamiĝis en ŝi, kaj ŝi konfesis al li longe kaŝatan amon.

Ĉiuhore li revis pri Sisilo, sed li estis serioza, kaj tute ne parolema, tiel ke neniu sciis lian senliman amon pro la fianĉino—eble ŝi mem eĉ ne sciis ĝin.

Avide dezirante akiri kiel eble plej baldaŭ sian impoŝton da feloj, Davdo ĉasis preskaŭ ĉiun duan tagon, kun neŝanĝa sukceso, sed, enfine, la bonŝanco mankis al li.

Ĉasata de luparo li provis salti trans larĝa profundaĵo, sed li falis, glitadis kaj nekonsciiĝis.

Kiam li iom reviviĝis, li sin sentis subtenata de molaj brakoj. Konfuze li demandis: "Kie mi estas? Kies brakoj tenas min?"

Voĉo dolĉega murmuris: "Vi restas sur la brusto kiu vin nutris dum via infaneco, vin ĉirkaŭas la brakoj kiuj tiam vin portis."

Kiam Davdo refortikiĝis, la feino parolis kun li tiel aminde kaj sincere, ke li kuraĝis ŝin demandi por ke ŝi lin elŝtelis de liaj gepatroj, kaj kiu estis la infano tie forlasita anstataŭ li.

Ŝi klare kaj afable respondis: "Al ni feinoj ja estas permesite edziniĝi kun viroj. Se, dum la tuta vivo, la viro restas fidela, la feino ricevas senmortan animon. Ŝi povas elekti aŭ morti kun li, aŭ longan vidvinan vivon, lumigitan per la espero por eterna reunuigo. Fea edziĝo konsistas nur el manpremo kun kiso. Tia simpla ceremonio nur ligos honorulon. Feino, kiu sin degradis per amo por perfidulo devas necese penton fari per disŝiro de ĉiu ligo kiu ŝin memorigos de li.

Forlasite, mi devis forpeli mian idon, kaj ĉar mi konis la bonecon de viaj gepatroj, mi anstataŭis al ili mian trezoron, kaj ŝtelis vin. Mi tion lastan faris, ĉar, laŭ niaj leĝoj, ĉiu feino devas varti infanon almenaŭ dum kvardek jaroj.

Mi sciis ke, kun ili, vi ne perdus la ĉe ni infusan bonecon. Vere feoj estas virtaj, sed tiu virto ne estas laŭdinda, ĉar ni ne povas senti malbonan deziron. Bonfari estas nia naturo, nia vivo mem. Homoj per feinoj nutritaj, per feoj instruitaj, devas fariĝi la plej granda beno de la homaro. Vi, karulo, estos la koro kaj la cerbo de viaj venkitaj Britoj. Vi vane ne vivos!

Apenaŭ resaniĝinta, Davdo volis iri hejmen sed ne povis. Laŭ fea leĝo, devas neniu homo felandon lasi veka kaj konscia. Tial estis dormante ke li portiĝis de vilaĝo en vilaĝon, de monto

al monto, de kaverno en kavernon, por prediki la evangelion de rezignacio.

Malmultaj kaj malfortaj, la Britoj ne povos sukcese kontraŭstari al la barbaroj. Ili do devas cedi kvazaŭ al dekreto de Dio, devas servi senhonte la novajn regnestrojn, penadi ilin plibonigi kaj konverti al Kristo.

Davdo transportiĝis eĉ en Kimrujon, kie li trovis la pli militaman popolon pri kiuj la profeto Taliesin diris, ke, multon perdinte, ili ĉiam gardos sian sovaĝan landon kaj belan lingvon.

Al la Kimroj Davdo rekomendis virton, unuecon, kaj bataladon. Ĉirkaŭ la urbo de Merlino li vidis popolon preskaŭ feliĉan, tutfide kredantan en ilian profetion. Pri ŝi ili diris: "Ŝi estas inspira virgulino, amata de Dio, de anĝeloj, de sanktuloj kaj de tiom da feoj, kiom homoj. Ŝi loĝas en la monteto de la profeto, klopodas pri lia domo atendas lian vekigon, legas lian libron, kaj klarigas al ni lian volon. Ni tute ne bezonas alian juĝanton, pastron aŭ reĝon, ol nia Vivieno." ...

Unu matenon Davdo, vekigante en sia hejma vilaĝo ĝoje rapidis ĉe Sisilo, kaj sciiĝis de ŝiaj gepatroj ke, lin kredinta pereitan, ŝi antaŭ ok monatoj edziniĝis.

Lia koro ĉesis bati, dum kelkaj momentoj li nenion vidis nek aŭdis. Tiam silente li formarŝis.

Tiun tagon li sin kaŝis.

Morgaŭe la vilaĝanoj vidis la saman gajan aktivan helpeman viron, kiun ili perdis antaŭ du jaroj.

Nokte li ofte ploris, tage li sin devigis pensi nur pri siaj najbaroj. Kiam li ne volis malĝojiĝi pro sia doloro, li rakontis pri sia falo, kaj sia savo de la feoj; pri lia misio kaj pri ĉio, kion li vidis en Britujo kaj Kimrujo. Sed pri la felando li parolis neniam, ĉar bone li ellernis ke homa lingvo ne povas esprimi sentadojn aŭ eĉ agadojn feajn.

Tiamaniere pasis unu jaro. Davdo, silente batalante, tute venkis sian doloron. Sisilo estis feliĉa, la vilaĝo prosperis, sed homoj devis severe laboradi por vivi, kaj li helpis al multaj.

Varmegan vesperon, junulino portis lignon el la arbaro. Ŝi estis pala, maldika, kaj tro malforta por tia laboro, sed sia patro kaj gefratoj mortis, kaj sia patrino estis malsanulino kiun ŝi, Mirio, sole subtenis. Mirio ne posedis spriton, lertecon, aŭ belecon. Ŝi estis tute sen geamikoj kaj sen espero.

Fleksigita sub sia ŝarĝo, kaj preskaŭ svenanta, ŝi ĝin sentis subite forprenata, kaj ŝi aŭdis la voĉon de Davdo, kiu diris: "Tiu ĉi ne estas virina laboro. Mi portos la lignon, mi petas tenu brakon mian."

Sen ia penso pri amo aŭ edzeco, li diris al Mirio, ke ne estos necese ke ŝi plu laboru, ĉar li estos filo al ŝia patrino.

Mirio nekomprenis kaj ĝoje akceptis la neintencan proponon. Ŝi estis tiel feliĉa, tiel danka, ke li ne kuraĝis vidi la doloron kiun kaŭzus la scio de ŝia eraro. Li do nur diris ke li morgaŭe vizitos la patrinon.

La tutan nokton li vagadis en la arbaro kaj aŭskultis feajn voĉojn. Li bezonis konsilon.

Kio estis la fea konsilo kiun li ricevis? Jen estas:

"Vi estas aminta, sed neniam vi reamos. Mirio ne estas amata de ĉiuj; oni diras ke ŝi estas ne verema kaj bonkora. Ŝi estas do sufiĉe kompatinda! Ĉu vi volas plimultigi ŝiajn dolorojn per rifuzo de la amo kiun ŝi neniam estus espriminta se vi ŝin ne trompis per vortoj maldiskretaj. Bedaŭro estas parenco de la amo. Sed ĉu la bedaŭro ne mortos, kiam ŝi estos kontenta, ĝojega? Ne timu!"

Davdo kaj Mirio fariĝis geedzoj.

La vilaĝanoj miregis, sed lia ĝentila bonega respekto por la malforteco havis tiom da simileco al timema amo, ke ili tute trompiĝis.....

Post kvardek jaroj gefiloj kaj genepoj enterigis Mirion apud la antaŭ ne longe morta Davdo, la heroo, patrioto, kaj saĝulo—Davdo Dhu.

monaton pri la fondigo de Internacia Esperanta Komitato. Nun estas konsiderinde en kia direkto restas ĝiaj funkcioj.

Ŝajne ĝi ne posedos iometon plu da aŭtoritato por ŝanĝi la formon de la neelparoleblan vorton *scii*, aŭ por forigi la uzon de la vorto *ol* post *anstataŭ*, ol posedas jam la ordinara Esperantisto. Sed ekzistas multaj manieroj, laŭ kiuj tia organizaĵo povos elmontri sian valoron, & kore ni invitas niajn legantojn, ke ili pripensu la aferon, & sendu al ni siajn proponojn, zorge evitante "neeblojn"! Ni klopodos por ke la ricevotaj respondoj estu submetitaj al la Bulonja Kongreso, ĉe kiu tiom da ni ĉeestos.

Bedaŭrinde, via Redaktoro povos ĉeesti Bulonjon nur de Aŭgusto 5 ĝis 8.

Sed, kiel kompenso pro ĉi tiu malfeliĉo, li donas al si la privilegion ekviziti multajn samideanojn en Alĝero, Multujo, & aliloke.

Ĉar estas, malkontentige, neeble esti ĉe du lokoj je unu & la sama momento, estas neeviteble ke korespondantoj devos atendi kelkajn semajnojn por respondoj al iliaj afablaj komunikaĵoj. Sed, Majfrue ni esperas reordigi la aferojn kiel kutime. La eldonigo de la THE ESPERANTIST kompreneble daŭriĝos kiel kutime. La Maja kajero jam presiĝis.

La progreso dum la pasinta monato ne estas estinta speciale rimarkinda.

Artikoloj alvenis el Queensland, Hindujo, & la Unuigitaj Ŝtatoj, kiuj vekigis iom da intereso. Nova grupo fondiĝis ĉe Chippenham (Wilts), kies Hon. Sek. estas S^{ro} Harry Wiltshire, Pierrepont House.

S^{ro} Rhodes (Keighley) eldonigis belforman Rim-Vortaron (kosto 70c.) kiu utilos al niaj estimindaj poetoj. Ni ankaŭ ricevis numeron de la *Alĝera Duonmonata Stelo*, kiu, sendube, estas nukleo por pli granda organo de niaj Nord-Afrikaj kunbatalantoj.

El nedirekta deveno alvenis la sciigo ke Japonaj kunstudentoj intencas fondiĝi sian Esperantan organon.

Konkludante, ni deziras danki ĉiujn verkistojn pro ilia afableco; &, kvankam ni plenege estimas la sindoneman laboron de niaj oftaj verkantoj, ni precipe deziras danki tiun kreskantan aron da diversnacianoj kies verkoj aperas sur niaj paĝoj por la unua fojo.

month concerning the foundation of an International Esperantic Committee. It is now to be considered in what direction its functions lie.

Apparently it will not possess one iota more of authority to change the form of the unpronounceable word *scii*, or to abolish the use of *ol* after *anstataŭ*, than the ordinary Esperantist possesses at present. But many ways exist in which such an organisation can show its value, and heartily do we invite our readers to consider the matter and send us their suggestions, taking pains to avoid "impossibilities." We will see that the replies received be submitted to the Boulogne Congress, at which so many of us will be present.

Unfortunately, your Editor can be in Boulogne from August 5 to 8 only.

But, as compensation for this disappointment, he is allowing himself the privilege of paying a flying visit to many fellow students in Algiers, Malta, and elsewhere.

As it is, unfortunately, impossible to be in two places at one and the same time, it is inevitable that correspondents will have to wait some weeks for replies to their kind communications. Early in May we hope to put things in their usual working order once more. The publication of THE ESPERANTIST will, of course, continue as usual. The May number has already been printed.

The progress of last month has not been especially remarkable.

Articles have come to hand from Queensland, India, and the U.S.A., which have aroused some interest. A new group has been founded at Chippenham (Wilts), the Hon. Sec. of which is Mr. Harry Wiltshire, Pierrepont House.

Mr. Rhodes (Keighley) has issued a neat Rhyme Vocabulary which will be useful to our esteemed poets. We have also received a number of the *Alĝera Duonmonata Stelo*, which will doubtless form the nucleus of a larger organ for our North African friends.

From an indirect source comes the news that Japanese Esperantists intend to found their Esperanto journal.

In conclusion, we wish to thank all contributors for their kindness; and, although we fully appreciate the devoted work of our frequent contributors, we especially thank that growing number of "Internationals" whose compositions appear on our pages for the first time.

"Blidah! Blidah!" ekkriis la kondukisto, malfermante pordokurtenon.

Konfuze, tra vitraĵoj malglatigitaj de nebuleco, Tartareno de Taraskono ekvidis placon de beleta subprefekturo, placon regulan ĉirkaŭatan de arkadoj kaj plantatan de oranĝujoj, meze de kiu plombaj soldatoj ekzercadiĝas en klara nebuleco roza de la mateno. Ĉe la kafejoj oni deprenis la fenestro-kovrilojn. En angulo, halo kun legomoj...

Estis ĉarme, sed tio ne odoris ankoraŭ la leonon.

"Al sudo! Pli al sudo!" murmuris la bona Tartareno, reinterniĝante en sian angulon.

Ĵus tiam, la pordo malfermiĝis. Blovigo da aero freŝa eniris, alportante per siaj flugiloj kun parfumo de la oranĝujoj floriĝantaj, malgrandetan sinjoron aveljake vestitan, maljunan, sekan, sulkigitan, simetrie regulan kun figuro dika kiel pugno, kravato nigrasilka alta je kvin fingroj, leda paperujo, pluvombrelo: la vera notario vilaĝa!

Ekvidante la militaron de la Taraskonano, la malgranda sinjoro, kiu sidiĝis kontraŭe, ŝajnis treege surprizata kaj ekrigardis Tartarenon kun insisteco ĝenanta.

Oni maljungis, oni jungis. La veturilego forkuris.

La malgranda sinjoro rigardadis ĉiam Tartarenon, kiu fine malpaciencis.

"Tio mirigas vin?" diris li, rigardante siavice la malgrandan sinjoron plenvizaĝen.

"Ne, tio ĝenas min," respondis la alia tute trankvile, kaj ja per sia tendŝirmilo, sia turnpisto, siaj du pafiloj en iliaj ingoj, sia ĉastranĉilo kaj plie sia korp-amplekso natura Tartareno de Taraskono okupis multon da loko.

La respondo de la sinjoro incitis lin.

"Ĉu vi imagas okaze, ke mi iros al leono kun via pluvombrelo?" diris la granda homo kun fiereco.

La malgranda sinjoro rigardis sian pluvombrelon, ridetis senbrue; poste, ĉiam kun la sama flegmo: "Tiam, sinjoro, vi estas...?"

"Tartareno de Taraskono, mortigisto de leonoj!"

Elparolante tiujn vortojn la brava Taraskonano skuis kiel kolhararo la glanon de sia ĉekia'.

Iĝis en la veturilego ekmovo de miregiĝo.

La Trapisto faris la signon de la Kruco, la du virinoj elpuŝis krietojn de timiĝo, kaj la fotografisto de Orléansville alproksimiĝis al la mortigisto de leonoj, jam revanta la honoron kiun li faros lian fotografilon.

La malgranda sinjoro, li ne konfuziĝis.

"Ĉu vi jam mortigis multe da leonoj, Sinjoro Tartareno?" demandis li tute trankvile.

La Taraskonano akceptis lin per bona maniero.

"Ĉu mi mortigis multe da ili, sinjoro! Mi deziras por vi, ke vi havu nur tiom da haroj sur la kranio!" Kaj ĉiu veturilano ekridis, rigardante la tri flavajn harojn kiu stariĝas sur la kapo de la malgranda sinjoro.

Sia vice, la fotografisto de Orléansville ekparolis:

"Terura profesio la via, Sinjoro Tartareno! Oni travivas iafoje malbonajn momentojn.... Tiel tiu kompatinda Sinjoro Bombonel."

"Ha jes; la mortigisto de panteroj," diris Tartareno iom malŝate.

"Ĉu vi konas lin?" demandis la maljuna sinjoro.

"Ho per Dio! ĉu mi konas lin! ... Ni ambaŭ ĉasadis pli ol dudekfoje kunekun."

La malgranda sinjoro ekridetis. "Vi ĉasas do ankaŭ la panterojn, Sinjoro Tartareno?"

"Iafoje, por pasigi la tempon," diris la obstinega Taraskonano.

Li aldonis, relevante la kapon per gesto heroo, kiu elflamigis la koron de la du virinoj: "Tio ne valoras la leonon!"

"Sume," riskis la fotografisto de Orléansville, pantero estas nur "dika kato!"

"Nepre ĝuste," diris Tartareno tute ne malkontenta, ke li humiligis iom la gloron de Bombonel, precipe antaŭ la sinjorinoj.

Ĉi tie, la veturilego haltis, la kondukisto venis por malfermi la pord-kurtenon, kaj, turnante sin al la malgranda maljunulo: "Jen vi estas alveninta, sinjoro," li diris kun plena respekto.

La malgranda sinjoro sin levis, malsupreniris kaj, antaŭ li refermis la pordon, li diris: "Ĉu vi volas permesi, ke mi donu al vi konsilon, Sinjoro Tartareno?"

"Kian, sinjoro?"

"Mian fidon! aŭskultu, vi havas eksteraĵon de bona viro, mi preferas diri al vi tion, kio estas.... Revenu vi rapide Taraskonon, Sinjoro Tartareno. Vi perdas vian tempon ĉi tie. Restas ja ankoraŭ kelkaj panteroj en la provinco, sed fi! ĝi estas tro malgranda ĉasaĵo por vi! Sed pri leonoj, estas finite. Ne restas unu en Alĝerio ... mia amiko Ĉasaing ĵus mortigis la lastan!"

Poste la malgranda sinjoro salutis, fermis la pord-kurtenon, kaj foriris ridante, kun sia paperujo kaj pluvombrelo.

"Kondukisto!" demandis Tartareno kun sia kutima grimaceto. "Kiu do estas tiu bona homo?"

"Kiel eble! Vi ne konas lin? Sed li estas Sinjoro Bombonel."

LA LEGENDO PRI LA UNUA VIOLONO.

53

El la Franca de Jean & Jérôme Tharaud, tradukita de F. L. G. Maréchal.

En la direkto de la Kastelo, oni sonigis la ĉaskornon. La ĉasistoj venis al Macha. Tra la arboj ŝi rekonis, meze de lia brilanta sekvantaro, sian amaton, klinantan super la kolo de la ĉevalo. Neniam li aperis al ŝi tiel bela, ol en tiu momento. Ne plu li estas viro, sed vivanta revo, mirinda kreitaĵo de ŝia deziro.

Ŝiaj fratoj estas ankoraŭ etendataj en la dormego de la juneco.

La blovo de varmega elspiraĵo turnigis ŝin. Satano estis tie kaj, per gesto, li montris la dormantajn ligno-tranĉistojn, kaj tiam li pantomimis kiel viro, kiu postulas monon.

Macha tordis siajn brakojn supre la kapo. Ŝi adoregis siajn fratojn ... tamen ŝi fordonis ankaŭ ilin al la Diablo!

Tiu ĉi metis en sian maldekstran manon (pli rigida ol ŝtalo) la duan fingron de Traĵano; per la dekstra mano li prenis la finon de la fingro; li tiris ĝin kiel fadeno.

Kiam Macha turnis la kapon, ŝi vidis la duonon de la korpo de Traĵano ĉe la interna parto de la diabla mano, kaj la alian duonon transformigata en longan kaj maldikan fadenon. Pli senmova ol la trunkoj de la arboj, ŝi vidis la restaĵon de sia frato iom post iom pasi tra la malgranda truo, dum la fadeno ĉiam plilongiĝis kaj fariĝis pli kaj pli maldika.

Kiam lia tuta korpo trapasis, la Diablo tranĉis fadeneron tiel longa kiel la homa brako.

"Tio ĉi ne estas multe," li diris, "Mi kontentiĝas pro ne multe."

Romo tenis per la mano la apoglokon, kiu utilas por segi la lignon. La ruzulo prenis lin per la piedoj kaj, turniginta lin rapide kiel ŝnuristo turnigas sian ŝnuron, li marŝas malantaŭen ŝpinanta fadenon, kiu grandiĝis ĉiam, dum la korpo de Romo ĉiam maldikiĝis. Kiam la ŝnuro estis maldika kaj brilanta, la Diablo tranĉis parton de ĝi, ankaŭ tiel longa kiel la homa brako.

Kiam li alproksimiĝis al Konstanteno, Macha kriegis, sed eĉ ŝi mem aŭdis nenion. La Diablo prenis lin per la kapo kaj la piedoj, kaj transformis lin en glas-globo, kiun li eltiris ĝis li obtenis brilegan fadenon. De tiu ĉi li ankaŭ detranĉis porcion, tiel longa kiel homa brako.

Liveo sole restis. Macha kuris al li por savi lin. Ŝi levigis lin sur siaj brakoj, sed la piedoj ne povis plu kuri.

"Mirinde," diris la Diablo, kaj, prenante haron el la barbo de Liveo, li komencis eltiri ĝin, dum Macha svingigis Livenon per aŭtomata movo, kaj la korpo de ŝia frato pezis malpli kaj malpli, kaj ŝiaj brakoj fine falis kontraŭ ŝia korpo. Liveno nur estis silko, kaj Satano detranĉis pecon tiel longa kiel homa brako.

La kvar fratoj de Macha ne ekzistis plu!

Ĉe la supra parto de la plata kaj sonora kesto—kiu estis la korpo de la patro—la Diablo nun

alligis kvar fadenojn, unu dika, alia diketa, alia maldiketa, alia maldika.

Macha ne cedis je timego. "Nun, la kavaliron!" ŝi ekkriis.

"Pacienco!" respondis Satano, "la muzikilo ne estas finita."

"Kion vi ankoraŭ volas?" kriis Macha furioze.

"Preskaŭ nenion!" li respondis.

Macha rigardis la Malamikon en la okuloj kaj legis lian penson. Ŝi mallevis la kapon. Pli ol sia patro, pli ol siaj fratoj, ŝi amis sian patrinon.

"Prefere demandu al mi mem la vivon!" ŝi diris.

"Vian vivon! Ne, estas via animo, kiun mi bezonas!" Satano respondis.

La Diablo foriris en la arbaron, pinĉante la kordojn de la violono per reva fingro. Macha rekonis la animojn de siaj fratoj en tiu ĉi malgaja muziko. La plej dika el la fadenoj signifis la solenecon de Traĵano, la dua figuris la melankolion de Romo, la tria la aman koron de Konstanteno, kaj la lasta la senzorgan animon de Liveo.

Macha revenis al la kajuto.

La arbaro estis plena je malbonaj voĉoj. La bestoj persekutiĝis, la birdoj ĉasiĝis.

La patrino de Macha, maltrankvila pri tio, ke ŝi ne vidis sian edzon nek filojn, sidiĝis sur arbotrunko antaŭ la kajuto. Tie, ŝi dormis.

La luno klarigis la herbon de la klaraĵo.

Macha ne kuraĝis eniri en tiun klaraĵon. Ŝi haltis en la noktaj ombroj, kaj rigardis. La patrino ŝajne estis senviva. Ŝiaj longaj oraj haroj falis sur la ŝultroj kaj vestis ŝin ĝis la zono.

Multaj memoroj revenis al Macha. Ŝi deziris morti.

Najtingalo kantis. Per ĝia voĉo la arbaro refariĝis sorĉa ama loko. Macha apogis sin, sufokanta kontraŭ kverk-trunko. La najtingalo daŭrigis sian pasian kanton. Vento tremetigis la foliojn; la Diablo eliris el la ombro, kaj trairis la klaraĵon, dancante sur siaj pintaj ungoj.

Estis tre hele super la kastelo de la kavaliro. Oni donis feston en la granda korto, kaj la bruoj de malproksima muziko atingis la orejon.

La Diablo estis apud Macha. Li fiksas sur ŝi siajn fajrajn okulojn.

Ŝi diris mallaŭte, tiel mallaŭte, ke estas necese havi orelojn de la malamiko por aŭdi: "Prenu ŝin!"

Por ke ŝi ne vidu la krimon, ŝi kaŝis sian kapon en sia antaŭtuko.

"Ne timu, sed rigardu, mia belulino."

Macha malkovris la kapon. La korpo de la patrino estis nur fleksebla bastoneto.

Al tiu ĉi la Diablo alfiksas la longajn orajn harojn de la patrino. Tiu estis la arĉo.

Li pasigis tiun arĉon sur la fadenoj, premis la ŝlosilojn por belsonigi la tonojn, kaj ludis. Tiam Macha povis rekoni la surdan ritmon de la kvar hakiloj, kiuj diris: "Kion vi faris al viaj fratoj?"

"Prenu tiun ĉi muzikilon," diris Satano, "kaj marŝu trifoje ĉirkaŭ la kastelo, pasiganta la arĉon super la fadenoj, kiel mi jam faris. Vi estu feliĉega, fraŭlino mia!" ...

... Macha tuj montis la deklivon de la monto. Ŝi alvenis apud la muroj de la kastelo, kaj komencis ludadi kaj promenadi ĉirkaŭe.

En granda ĉambro kuŝis la vunditan kavaliron sur lito. Li estis tre pala. Dum la lasta ĉaso li vundiĝis de la dentegoj de sovaĝa porko. Tuj kiam li aŭdis la aman voĉon de nekonata muziko, li sin levis el la lito.

Macha finis la unuan ĉirkaŭ-iron.

La kavaliro, forgesante sian vundon, vestiĝis dum ŝia dua ĉirkaŭ-iro. Li metis sur sin ĉiujn la ornamaĵojn, kiujn li havis en la kastelo, kaj, kiam li kolektis sian tutan riĉecon, li malfeliĉiĝis pro sia malriĉeco.

La muziko fariĝis tiel moviga, ke la kavaliro portis la manon al la koro.

Mi ne sentas plu la doloron de mia vundo, sed mi sentas bone, ke mia koro estos ĉiam malsana, se mi trovos ekstere nur la venton; li diris al si mem.

Kaj li malsupreniris la grandan ŝtonan ŝtuparon.

Macha finigis la trian ĉirkaŭ-iron.

La kavaliro trakuris la ponton, kaj sin ĵetis sur genuoj antaŭ Macha. Ŝi forgesis ĉion: patron, fratojn, patrinojn.

"Ne donu al mi viajn riĉaĵojn," ŝi diris. "Mi nur deziras vian koron! Kial ĝi estis necese uzi la muzikon de tiuj ĉi fadenoj por ke vi amu min?"

"Ho, tiu ĉi muziko, kiu transportas min! Oni dirus ke estas homaj voĉoj, kiuj parolas."

Kaj ili ambaŭ eniris en la kastelon, kaj vivadis kune dum multaj feliĉaj tagoj.

De tempo al tempo la kavaliro estis maltrankvila. Li sentis sin kvazaŭ ensorĉata. Li deziris scii, kia estas la diabla povo de la eksterordinara muzikilo. Li suspektis ke Macha kaŝis de li grandan misterion. Li vane demandis ŝin pri tio. Ŝi ĉiam silentigis lin per kisoj. Ifoje la violonaj plendoj estis tiel ŝirantaj, ke li deziris forkuri, kaj komenci denove la antaŭan vivon. Sed preskaŭ tuj la kantado de la violono fariĝis tiel dolĉa, ke li ĉion forgesis—la mondon, siajn amikojn, siajn servistojn, la bestojn de la arbaro, ĉion, krom la sopiroj de tiu ĉi demonia muziko.

Macha estis iom ĵaluza de la violono, kiu havis sur ŝia Henriko pli da potenco ol posedis ŝia propra beleco. Ofte ŝi estis tentinta rompigi la sonoranojn kontraŭ ŝtonego. Sed ŝi timis perdi la Henrikan amon. Ŝi forgesis sian patron, siajn fratojn, sian patrinojn, kaj ŝi fordonis sin al sia pasio.

Unu vesperon, iu frapis al la pordo.

Pluvis. Kiu povas veni je tia horo?

Macha timegis. Homo eniris, kovrata per dika mantelo.

"Bonan vesperon, miaj amikoj," diris la nekonatulo, demetanta sian ĉapelon.

Macha rekonis la voĉon, kaj ekkriis: "Henriko, la Diablo!" kaj ĵetis sin en liajn brakojn.

Satano ridis, kaj prenis la amantojn sub siajn brakojn, kiel pajlaroj....

La violono restis en la dezerta kastelo.

Unu tagon, cigano, kiun la okazo kondukis tien, serĉis kuŝejon inter la ŝtonoj por sin ripozi. Li trovis la violonon, kaj prenis ĝin.

Malsuprenirinta en la valon, li ludis en la vilaĝojn. Viroj, infanoj, virinoj sekvis lin. Laŭ sia deziro, li plorigis kaj ridigis ĉiujn.

Tia estas la legendo pri la unua violono, kiel ĝin rakontas la ciganoj en Transilvanio.

ŜTONIGITA ARBARO.

(J. Heath (8723)).

Iam, Anglo kaj Amerikano interparoletis kune, pri la diversaj mirindaĵoj de iliaj patrujoj. La Anglo fiere parolis pri la belegeco de la "New Forest," kaj rakontis multajn trajtojn de tiu belega regiono.

"Sed," rimarkis la Amerikano, "vi ĵus devas vidi la arbarojn de mia lando—precipe la ŝtonigitan arbaron en mia ĉirkaŭaĵo. Ĉiuj la arboj tie estas ŝtonigitaj—ĉiu branĉo—ĉiu branĉeto—ĉiu plej malgranda folio—bestoj, birdoj, ĉio estas tute ŝtonigita. Kaj tiam, kiam mi laste tie estas, jen ĉasisto, kiu same estis ŝtonigita. Sia pafilo—ŝtonigita, la fumo—ŝtonigita, eĉ la kuglo el lia pafilo restis en aero ŝtonigita!"

"Haltu do!" ekkriis la Anglo, "nun mi estas vin elkaptanta—ĉar laŭ la leĝo de graveco tiu kuglo devis fali teren."

"Ho! alilandulo, ne tiel rapide!" respondis la Amerikano, "ĉar mi certigas vin ke, je tiu okazo, *la leĝo de graveco mem estis ŝtonigita.*"

Originale verkita de Edward Metcalfe, M.A. (Oxon).

La aŭtoro rizervas ĉiajn rajtojn.

Pense mi forlasas la vilaĝon kiun mi ĝis nun priskribis, kaj, post iom longa fervoja veturado, alvenas al alia. Ĉe la stacidomo min renkontas iom rimarkinda persono; la pastro kies mi estos gasto. Junulo li estis kuracisto kaj studiadis ĉe Londono kaj Parizo. Poste li vizitis Turkujon. Dum la milito inter la Nordaj kaj Sudaj Amerikaj Ŝtatoj li akompanadis la armeon kiel kuracisto. Multe li vojaĝadis. Tiam, fariĝinte pastro, dum kelkaj jaroj li vivis kiel misiisto ĉe la Indanoj. Nun, maljunulo, li estas pastro de ligna preĝejo en ligna vilaĝo, kaj loĝadas en ligna domo kies la dormoĉambroj estas eniritaj, sen pero de trapasejo, rekte de la salonoj. Klera kaj bone edukita li estas respublikano; firme kredas ke ĉiuj homoj estas absolute egalaj; tute malestimas fierecon pro raso; kaj neniam forgesas, ke li devenas mem de tre bona kaj antikva familio.

Nature oni supozus, ke la domo de tia homo ne estus tute ordinara, kaj vere oni trovas en ĝi iom strangan miksaĵon. En mia dormoĉambro, ekzemple, la tolo estas belega, ĉiuj la negrandaj objektoj el la plej bona speco, tamen kiel lavtablo mi uzis keston—per blankaj kurtenetoj beligitan, puran, kaj al mi tute ĉarman; sed, funde, keston kiu antaŭe, mi supozas, entenis sapon. La pastro klarigas ke, kiam oni ŝanĝas ofte sian domon, granda meblaro estas tute sen necesa kaj eĉ foje malkonvena.

La pastredzino ridetas. "Venu kun mi," ŝi diras, "kaj rigardu mian provizejon. Neniam en Anglujo vi vidis ion similan"; kaj, min kondukinte en la ĝardenon, ŝi montras al mi lignan kovrilon.

Mi ĝin levas kaj vidas enfosita en la tero grandan kvadratan lignan keston, en kiu kuŝas, aŭ pendas de hokoj en la flankaj alfiksitaĵoj, diversaj manĝaĵoj. Tiajn kovrilojn oni okaze vidas en la Angla kamparo sur la buŝo de profunda puto.

"Ni ne havas kelojn," klarigas mia kondukantino, "kaj la vetero estas varmega. Ni ankaŭ devas ĉion gardi kontraŭ la atakoj de tiuj malgrandaj rabistoj, la blankaj formikoj, kiuj tuj kovrus per siaj korpetoj ian manĝaĵon, kiun oni estus lasinta en la domo. Eĉ per multaj kovertoj oni ne povas ion kaŝi de ili. Foje mi enfaldis kelkajn bulkegojn tiel preme en kovertoj ke mi pensis: 'Neeble estas ke eĉ la blankaj formikoj eniru tiun ĉi paketon.' Sed, ho, ve! Kiam mi ĝin malfaldis ĝi estis tute pleneĝa je la malgrandaj turmentetoj."

Sed eĉ en Anglujo ni havas niajn malagrablaĵojn. Foje ĉe iom malfrua horo mi revenis loĝejon, kaj estante malsata serĉis mem la panon. Mi ĝin trovis en la manĝoĉambro sur flanktablo, kie estis lasinta ĝin la senzorgaj servistoj. Mi trovis sed mi ne manĝis! Eĉ nun mi sentas min vomema ree vidante tiun promenejon kaj paŝtejon de arego de grandegaj nigraj skaraboj. Ugh!!! Mi preferas la blankajn formikojn.

La pastrejo tute similas al multaj aliaj dometoj de tiu vilaĝo. Oni alvenas al ĝi de la vilaĝo sur ligna flankpromenejo de kiu ĝin apartigas kelkaj lignaj bariloj. Por eniri la ĝardenon oni malsupreniras malgrandan lignan ŝtupareton. La dometo, kiu havas nur unu etaĝon, staras ĝuste meze sur rektangula terpeco de du Ejeroj (= .81 da Hektaro) kaj ĉar ĝi estas altigita kelkajn futojn de la tero oni supreniras kelkajn aliajn ŝtupetojn por alveni al la balkono. Mi ĉiam pensadis ke estus granda plibonigo konstruigi kvazaŭ ponteton de la balkono al la flankpromenejo. La balkono etendiĝas la tutan longon de la antaŭa flanko de la dometo. Sur ĝin (la balkonon) rigardas la du salonoj kaj de ĝi la pordoj kondukas rekte en la salonojn. Alfiksitaĵoj al la pordo-kadroj estas retpordoj tiajn kiajn mi jam priskribis.

Enirante la pli grandan salanon, kiu estas lumigita per tri fenestroj oni rimarkas ĉe la malantaŭa flanko du pordojn, kiuj kondukas rekte al dormoĉambroj. Ĉe la dekstra flanko alia pordo donas aliron al la alia salono de kiu oni eniras la trian dormoĉambron kaj la kuirejon. Pordo de la kuirejo kondukas al la malantaŭa terpeco kiu enhavas la belegan provizejon, kiun mi ĵus priskribis.

Tie oni ankaŭ trovas ĉevalojn kaj veturilojn sed ŝajnas al mi ke la pastro posedas ĉevalon nur por ĝin prunte doni al la anoj de sia preĝejo. Se li mem deziras veturadi eble li prunte prenos la ĉevalon de najbaro, laŭ maniero de la *Oxford*'a subgradulo, kiu dezirante doni al mi tason da teo, ne povis trovi la tekruĉon. Li venigis la *Scout* (serviston).

"Karolos, kie estas mia tekruĉo?"

"Sinjoro A. ĝin prunte prenis, Sinjoro."

"Bone; Sinjoro B. ĵus estas elirinta. Iru, kaj prunte prenu la lian."

Por havi agrablan okupon mi entreprenis dehaki unu el la arboj (restaĵoj de antaŭa arbaro) kiuj ankoraŭ troviĝas en la ĝardeno. Ili estis el speco *Katalpa* arbo enlanda en la Ŝtatoj kaj Japono.

Mi ne min montris tre rapida laboranto.

Eble la pastro estis prava dirante ke oni ne kutime bezonas libron kaj seĝegon por dehaki arbon. Mi citis kontraŭ li la ekzemplon de kelkaj antikvaj lernejestroj kiuj kutimis antaŭ si starigi knabon, kaj ĉe la fino de ĉiu paragrafo de la libro kiun ili legadis doni al li grandan baton per vergo. Oni nur anstataŭigu por la vergo la hakilon, por la knabo la arbon kaj por la lernejestro min mem kaj oni tuj vidos kiel energie mi laboris.

Se mia metodo ne estas rapida, ĝi estas almenaŭ treege agrabla, sed la gajno al la *laboranto* dependas ĉefe de la libro.

La pastredzino, kiam ŝi trovis ke mi estas infanamulo venigis, por min amuzi, multajn geinfanojn, kaj mi forlasos tiun ĉi memoraĵon kun bedaŭro, sentante tiel kiel se mi estis enmetinta en ĝian ingon violonon kies estas rompita la kordoj. Ha, se nur la arboj havus orelojn kiel ili amus la gajajn, klarajn, infanajn voĉojn kiuj tiel ofte sonadas inter iliaj malhelaj trunkoj!

Poste en Aŭstrio mi vidis ludon kiu memorigis al mi unu el tiuj, kiujn ludis la Amerikaj infanoj en tiu pastra ĝardeno.

Eble estos interese al la leganto noti la similaĵojn. Mi tial mallonge priskribos la ambaŭ.

La du ludoj estas:—(1). *Snake* (la serpento)—Amerika. (2). *Kreis Ball* (Pilko de Rondo)—Aŭstra.

(1). *Snake*.—Krom unu (la kaptanto) ĉiuj la ludantoj sidas ringe kaj ĵetas unu al alia naztuketon. Tiu ĉi naztuketo *kune kun la kaptanto* reprezentas la serpenton kaj la nomo *snake* signifas aŭ la ludon, la kaptanton aŭ la naztuketon.

La kaptanto staras meze en la ringo kaj penas tuŝi per mano iun ludanton kiun suprensaltas la serpento (naztuketo) *ĉe la momento* kiam ĝi ankoraŭ iamaniere restas sur li. Tiu tuŝo eble reprezentas la mordeton de la serpento, kaj la ludanto mordetita fariĝas la nova kaptanto.

Sed ĉar serpento ne povas mordeti personon kiun ĝi ne tuŝas, kaj ĉar la *snake* (naztuketo) estas tre rapide saltigita plej ofte kiam la mano tuŝas la korpon, la serpento estas ĵus forsaltinta al alia ludanto. Kaj la kaptanto malsukcesas.

Kiam li forsaltigas ĝin ĉiu ludanto ekkrias *snake*: kaj oni povas bone supozi ke la ludo ne estas tute senbrua.

Tiu ĉi estas *infana* ludo, sed la Aŭstraj ludantoj estis plenkreskuloj.

Tie ĉi ili *staris* ringe kaj anstataŭ naztuketo ĵetadis unu al alia grandan ledan pilkon kiu havis ledrimenon por faciligi la ĵetadon. La kaptanto ne penas tuŝi la ludanton sed la pilkon kaj, kiam li sukcesas, li kiu laste ĝin ĵetis fariĝas kaptanto.

Funde la du ludoj estas tute samaj, tamen la lokoj kie mi ilin vidis estas apartaj pli ol kvin mil mejloj.

Multon mi povus skribi pri tiu pastrejo sed mi memoras kiamaniere gazeto foje priskribis feston kaj mi haltigas la plumon.

"La procesio," diris la gazeto, "estis tre bela kaj pli ol du mejlojn je longo, tiel kiel estis ankaŭ la parolado de la ĉefa parolisto."

Eĉ en parolado tia longo estas nepardonebla.

BALO DE LA ENMASKIGITOJ.

Originalo de Jane Heatly, tradukita de D. H. Lambert, B.A. (1966).

Anatolo certe estis ĉarma individuo. Li portis veston el densa mallume-griza pelto miksitaj kun bruno, helajn ruzajn okuletojn, kaj mienon tiel bonaniman, ke estis neeble timiĝi pri li.

Eble vi pensus, ke li estas manĝemeta, ĉar, por diri veron, li estus ien irinta kaj ion ajn farinta pro tranĉaĵo da pano kaj mielo!

Laŭ tiu ĉi priskribo mi estas certa, ke vi estos diveninta, ke Anatolo estis urso. Jes, Anatolo estis urso, kaj tiam, kiam la nuna rakonteto malfermiĝas, li estis la ĉefa aktoro el vojaĝanta bestaro, kiu foje haltis en Franca urbeto havanta nomon tre longan, pri kiu ne estas necese, ke ni rompu la kapon.

Sed, krom sia vidindeco, Anatolo estis vera klerulo. Li povis danci ĝigon (speco da kampara danco) kiel eble plej gracie—tio estas, laŭ urso! Kiam li tagmanĝis havante buŝ-tukon ligitan sub la mentono kaj trinkis unuglute hotel-plenon da vino, la ravo de la vidantaro iĝis senfina.

Kelkafoje okazis, ke Anatolo foriris el sia kaĝo por promeneti memstare; unufoje li sin trovis sur la ĉefstrato de tiu ĉi speciala urbeto antaŭ domo brile lumigata, kaj el kiu eliris sonoj da muziko kaj dancado.

Ĝi apartenis al la Urbestro, kiu estis donanta Balon de Enmaskigitoj.

Nu, aŭdante la danc-muzikon, Anatolo sentis sin klinema ankaŭ ekdanci.

Li ĉiam kutimis danci ĉiufoje kiam li aŭdis muzikilojn.

Kun mieno serioza li supreniris la peronon, la pordegoj subite malfermiĝis, kaj Lia Ursa Moŝto eniris!

Nu, ĉiuj sciis, ke S^{ro} Ripaton, amiko de la Urbestro, estas ĉeestonta ĉe la balo enmaskigite kiel urso.

Estis ja intencite, ke ĝi estu la precipa vespera altiro, kaj alia amiko de la Urbestro volonte proponis preni sur sin la rolon de Urso-gardisto.

Okazis, ke tiu ĉi amiko estis neatendite malhelpata apudesti, sed li promesis sendi unu kiel anstataŭulo, kiu tamen povas alveni nur malfrue.

57

Tial, kiam Anatolo marŝis en la ĉambregon, la tuta ĉeestantaro unuvoĉe ekkriis:—"Jen estas S^{ro} Ripaton, kia bonega urso li fariĝis! Ĉu iam vidiĝis io, tiel perfekte farita!"

Sinjorino la Urbestrino alproksimiĝante donis al li koran manpremon, kaj afable demandis pri lia edzino!

Sed al komplimentoj kaj demandoj Anatolo egale respondis per profundaj blekoj, kiuj ridigis laŭtege ĉiujn. Neniam antaŭe oni ludis tiel admirinde la rolon de urso!

Oni proponis poste konduki Sinjoron Urson en manĝo-ĉambron. Tuj kiam li englutis plad-plenon da kukoj kaj botel-plenon da vino *senhalte*, la mirego de liaj admirantoj estis senlima.

Dume, alvenis S^{ro} Ripaton mem!

Li tre surpriziĝis trovante alian urson jam alveninta. "Tiu ĉi," li diris, "devas esti mia malnova konatulo Pierre. Li intencis antaŭiri min, ĉu vere? Neniu tamen povas ne ekvidi, ke li ne havas la plej malproksiman ideon kiel ursiĝi. Per mia honoro, mi neniam vidis ion malpli simila al urso! Nu, ne grave; mi regalos lin per leciono, kiun li ne estas forgesonta!"

Li alpaŝis al Anatolo, kiu lin salutis per amika bleko. S^{ro} Ripaton reblekis responde tiel nature, ke estis neeble decidi, kiu el la du plej bone ursiĝis, kaj tiam vizaĝo kontraŭ vizaĝo, ili komencis danci.

La vero min dirigas, ke tion farante Anatolo ne plene trafis sian celon. Liaj paŝoj ne estis nepre tiel firmaj, kiel ili devus esti. Efektive, la botelpleno da vino igis kompatindan Anatolon tiel dormema, ke, post malmulte da minutoj, li ĉesis danci, kaj forŝanceliĝis en kojnon, kie oni baldaŭ aŭdis lin laŭte ronkantan.

Je tiu ĉi mem momento S^{ro} Barbichon, la posedanto de la bestaro, eniris, alveninte por serĉi Anatolon.

"Ha," pensis la Urbestro, "jen estas la persono, kiu estas aktonta kiel urso-gardisto, anstataŭ mia kara amiko." Li laŭe mallaŭte diris en la orelon al S^{ro} Ripaton, ke la kvazaŭa urso-gardisto ĉeestas, kaj ke li faru ĉion, kion la gardisto ordonos, ĉar tio tre pligrandigos la komunan amuzon.

Grandegan buŝumon kun ĉeno alligita oni rapide surmetis al S^{ro} Ripaton, kaj lin triumfe kondukinte tra la balsalono, lin malsuprenirigis sur la straton.

"Kien en la mondo li min forkondukos?" pensis kompatinda S^{ro} Ripaton; sed li ne kuraĝis diri parolon pro la timo, ke oni lin faru ridindaĵo sur la strato, pri kio li certe ne antaŭkalkulis.

Kun mirego kaj teruro li subite sin trovis enŝovita en feran kaĝon, kies elirejon oni tuj ŝlosis kaj baris.

Ĝi estis preskaŭ malluma, kaj tra la krepusko aŭdiĝis la sonoj de malĝojigaj muĝadoj! Iom post iom liaj okuloj ekkutimiĝis al la mallumo kaj li sciigis, ke li estas en kaĝo de sovaĝaj bestoj! En unu angulo kuŝis Leono, maljuna kaj sendenta—sed vera leono! en alia Lupo—malsovaĝa kaj humila, tamen—vera lupo!

S^{ro} Ripaton ne povis plu ĝin elporti. Kriegante terure li deĵetis la urs-maskon, kaj malkovris sin al la miregigata gardisto, kiu kuris returnen al la kaĝo, pro lia kriego, tial ke S^{ro} Ripaton, la amiko de la Urbestro, estis leĝulo la plej honorinda en la urbeto.

"Sed kie," demandis la malfeliĉa gardisto, ellasante S^{ron} Ripaton, kun multaj esprimoj de bedaŭro kaj malĝojo, "kie estas mia urso? Kie estas Anatolo?"

"Via urso," rediris S^{fo} Ripaton, "Anatolo! Ha! mi nun komprenas, Anatolo do estas la dua!"

LA LEONO KAJ LA KULO.

Tradukita de A. Motteau.

"For de ĉi tie, elpuraj' de l' tero,
"Insekta mizerero!"
Leono tiel al la kulo diris.
Ĉi tiu kontraŭstaris la bestegon,
Kaj tuj ĝi fiereme militiris:
"Ĉu pensas vi ke timas mi sonegon
"De brua kvarpieda blekegulo?
"Titolo reĝa taŭgas ne por kulo!
"Ol vi pli dika eĉ la bovo estas,
"Kaj ĝia paco kun mi tute restas."
Dirinte tion, kulo trumpetadis,
Leonon ĉirkaŭflugis kaj pikadis
Ĉi tie, kaj tie,
Kaj ie, kaj ĉie! ...

Blekege nun la forta besto ŝaŭmas ...
Je timo, ĝin vidante, homoj tremas!
Kaj tia humileg' de grandegulo
Elvenas nur el la mizera kulo.
Nek dento, nek ungego kapti povas
L' insekton malamikan.
Leonon la fortikan
La kulo fine batas, kaj nun blovas
Trumpete ĝian gloron.
Ne longe tamen daŭras la vantaĵo:
Ĝi zume flugas ĝis araneaĵo,
Kaj tie kulo trovas ne honoron
Sed lastan horon.

EKSTERDOMA INSTRUADO.

58

Artikolo el "The Sunday Chronicle," tradukita kun permeso de la Redakcio de Thos. Hoskison, Esperantisto 7312.

Estis tempo en la historio de tiu ĉi nacio (Anglujo) kiam, pro la manko de sistemo de deviga edukiteco, malmulte, tre malmulte da junuloj estis instruitaj en la malŝatata librolernado, kaj ilia instruado estis rektigata al la ĉefaj artoj kiel tiuj tiam estis komprenitaj. Poste alvenas tempo kiam infanoj estis sendataj al lernejoj, kaj instruataj preskaŭ tute el libroj; kaj en tiu tempo la longeco de la rivero Ganges, la alteco de Monto Everest kaj la nombro de la loĝantaro de la urbo Meksiko estis juĝataj faktoj pli urĝe gravajn ol ĝusta kompreno de la leĝoj de la naturo, nune ni reiras kaj plektas la metodojn pasintajn kune kun la lasta sistemo. La ĝardenlernejo estas la fasono de la nuntempo.

Ĝi estas antikva, tre antikva ideo. Antaŭ du mil kvincento da jaroj Persaj knaboj estis instruataj en la elementaĵoj de terkulturado kaj de ĝardenkulturado en ĝardenlernejoj. Sed ĝi ne devige estus malŝatata pro sia antikveco, kaj estas profitoj en ĝia moderna aplikado kiuj ĝin taŭgigas je akcepto kaj etendado. Antaŭ dek aŭ dekdu jaroj la Surrey County Council (Surreja Graflanda Estraro) komencis kiel pioniroj en la antaŭenigo de tiu ĉi plej interesa projekto. Ili decidis "instrui knabojn pri la principoj kaj praktikado de la sukcesa kulturado de dometa-ĝardeno aŭ 'allotment.'"

Oni sentis ke tia edukiteco estus tre utila en lokoj kie urbaj distriktoj kaj la kamparo apudiĝas, kaj ke, kiel ĝi estas edukiga kaj praktika kaj elkondukas kapablaĵojn de observado, ĝi kapabligus multajn knabojn por kampara vivado kiuj alie migrus al urboj nehavante la ecojn necesajn por laboro tie. La elementa edukada sistemo ŝajne forlogis knabojn for de praktika kontakto kun la tero ĝis kiam ili fariĝis tro maljunaj kaj, kvankam ne estis esperate aŭ dezirate

ke ĉiu lernanto, tiel instruata, fariĝus lerta kaj metiista ĝardenisto, estis juĝate ke donante al knaboj intereson en kamparaj okupaĵoj, ĝi ne nur elkondokus iliajn kapablaĵojn sed ilin dotus per novaj rimedoj; kaj helpus al ili pligrandigi la fruktodonecon de la tero. S^{ro} Wright, bone konata ĝardenkulturisto, kiu estis elektita kiel la ĉefinstruisto por ĝardenkulturo de la estraro, prenis sur sin la aferon, kaj terpeco, taŭga por la celo, estis akirita kaj disdividita en malgrandaj ĝardenoj. Estas nune pli ol 300 da tiaj ĝardenoj en la graflando, kaj ili estas kulturataj, sub observado, de knaboj kiuj iras lernejon tage aŭ vespere. La iloj estas provizataj de la estraro, kaj malgranda parto de ĉiu terpeco kiu mezuras 30 futojn × 9 futoj estas rezervita por floroj. La rikolto apartenas al la kulturistoj mem, kaj la knaboj montris tian intereson en la laboro ke efektive rimarkindaj rezultatoj estis atingitaj.

En urbo Hale la tero kiu estis luata estis ŝtonetaĵa bedo, kaj estis unue netaŭga por la celo. Sed la leciono estis tute pli fortiga tial ke ĝi montris tion kio povus esti farata en la plej malfavoraj cirkonstancoj, alpreninte la pravajn metodojn. En la unua jaro la ĝardenoj produktis rikoltojn valorajn ĉirkaŭ po 4s. 8d. ĉiu kio montris perdon ĉe la elspezo por materialoj po £2 13s. 4d. la *acre* (unu ejkro = 40.46 hektaro); sed kun tempo la frukto doneco de la tero kaj la lerteco de la kulturistoj pligrandiĝis kaj nun ĝenerala taksado po 10s. ĉiu ĝardeno montriĝas aŭ gajno super elspezo po £40 la ejkro, plimultiĝo de 113%. Kelke da ĝardenoj efektive montras profiton de 13s. 4d. aŭ gajnon po £64 la ejkro. La plej bonaj ĝardenoj montras profiton po £80 la ejkro, la elspezo estante po £40 kaj la enspezo po £120 la ejkro. La knaboj gajnis multon je ĝenerala scio, je observado, je praktika lerteco, kaj tiel la progreso de teoria edukado pli faciliĝis.

Multaj aliaj graflandaj estraroj sekvis la saman planon kaj estas nune granda nombro da ĝardenlernejoj kiuj simile estas sukcesaj. Ĝardenkulturado estas nun rimarkinda fako de edukado en "truant"[1] kaj "industrial"[1] lernejoj ĉar ĝi inklinigas al praktikeco la spiritojn de la knaboj multe da kiuj migras al Kanado kie ili progresadas tre bone. La Amerikanoj frue rekonis la valoron de tiu ĉi sistemo, kaj en la Unuigitaj Ŝtatoj estis multaj ĝardenlernejoj. La sistemo ja fariĝis fiksa fako de Amerika instruado kaj estas ĝenerale kredate ke la edukada valoro de tia instruado estas tre granda. Dum la ĝardena instruado la knaboj ankaŭ akiras scion pri tiaj objektoj kiel mensuracio, desegnado, librotenado, meteorologio kaj komercaj metodoj.

La unua ĝardenlernejo en Ameriko komenciĝis en Boston antaŭ dekkvin jaroj kaj ĝi unue celis altiri la infanojn al la kulturado de sovaĝaj floroj. Poste aldoniĝis granda ĝardeno por legomoj kaj nune en Boston estas dek ses tiaj institucioj.

En New York la sistemo komenciĝis sur peco da senkultura tero uzata por forĵetado de rubo, k.t.p. Ĝi estas kovrita per ĉifonoj, pecetoj ĉiu specaj kaj rompitaĵoj boteloj, sed tamen sinjorino alkondukis al ĝi nombron da infanoj kiuj formovis la forĵetaĵon. La urbaj laboristoj alprenis al si la ideon kaj plugis kaj erpis la terpecon. Poste palisaro estis konstruita ĉirkaŭ ĝi. Aleoj estis faritaj kaj ĝardenoj estis desegnitaj. Semoj estis ricevitaj kaj ĝardenisto instruis dudekkvin infanojn kiel ili devus komenci. La rezultato estis baldaŭ vidata, kaj la ideo fariĝis tiel populara en New York kiel en Boston. La *Philadelphia Vacant Lots Cultivation Association* (Filadelfia Asocio por la Kulturado de senkulturaj terpecoj) sekvas la saman vojon, ĉiu infano kulturante unu pecon kaj ĉiuj kune kulturante komunan ĝardenon. Hejmo por knabinoj tie havas sian ĝardenon kaj sepdek knabinoj havante de ses ĝis dek ses jarojn elprenis el ĝi rikoltojn valorajn £1,600 je elspezo de £832 montrante profiton de £776 por la hejmo. La sistemo estas subtenata pro la grandega nombro da neskribitaj lecionoj je kiuj la lernantoj estas instruitaj, ĉar kiel la Amerikanoj diras: "Naturo paroladas."

59

Germanujo ankaŭ sekvas la saman vojon. Lastan jaron la Berlina estraro decidis fondi tagan lernejon en la abia arbaro apud Charlottenburg; sur la ĉirkaŭaĵo de la urbo. Sido estis pretigita kaj la faligitaj arboj fariĝis lignaĵo por la konstruaĵoj kaj la meblaĵoj de la lernejo.

Poste 150 geknaboj de la urboj estis kondukataj al ĝi el la popolaj lernejoj. Post la matenmanĝo du horoj da instruado laŭ la kutimaj reguloj komencas la taga laboro. Tiam dum du horoj la gejunuloj vagas en la arbaretoj la instruistoj dume sciigas ilin per komentario pri la objektoj vidataj, per paroladetoj pri natura historio, pri la kutimoj kaj la uzadoj de insektoj, birdoj kaj aliaj vivantaj objektoj, pri la kreskado de arboj kaj kreskaĵoj kaj iliaj roloj en la servo al la mondo. Sed la ideo unue estas alprenita por venigi iom da pli dolĉaj influoj en la vivadon de tiuj ĉi urbaj infanoj, por plibonigi ilin fizike kaj spirite, kaj por vivigi ilin inter ĉirkaŭaĵoj ne kutimaj.

"Avina leĝfarado" ni aŭdos, sed kredeble la lecionoj kiujn ellernas la gejunuloj estos pli profitaj al ili en plimatura aĝo ol scio de la longeco de la rivero Rhein kaj de la jaro kiam mortis Nero. La sistemo estis tute sukcesplena kaj ĝi disvastiĝos.

PIEDNOTO:

[1] Al tiuj lernejoj oni sendas la malobeemajn kaj malbonajn geknabojn.

HUNDAJ RIMARKOJ PRI LA DOMSERVISTA PROBLEMO.

Originale verkita de Clarence Bicknell.

Ke la riĉuloj plendas, mi tre ofte aŭdis,
Servistojn kontentigajn ne trovinte;
Sed mi, nur hundo kaj malriĉa, ĉiam laŭdis
La miajn, ilin ĝis nun ne ŝanĝinte.

De mia hundeteco tri mi havis ĉiam,
Sinjoron, kun edzino kaj filino;
Fidele ili min servadis, kaj neniam
Mi plendis pri kondukt' aŭ disciplino.

Unue la filino, per invito,
Kun mi ludadis, kombis mian felon,
Min lavis, kaj vespere portis min al lito,
Eĉ karesante sian hundanĝelon.

Ŝi, kiel bona servistin', pri mia sano
Pensadis de mateno ĝis vespero;
Ŝi donis al mi lakton kun buteropano,
Kaj kelkafoje pecojn da sukero.

Mi posttagmeze la patrinon veturile
Kondukis al la urbo aŭ butikoj,
Kaj dum ŝi pensis pri aferoj, mi trankvile
Dormadis aŭ blekadis kun amikoj.

Ŝi sin okupis pri la domo, pri manĝadoj,
Aŭ pri leteroj, libroj, higieno;
Sed mi amuzis min per belaj promenadoj,
Kurante en la kampoj aŭ ĝardeno.

La viron ankaŭ mi ne volis sola lasi;
"Nun venu al rivero, al herbejo."
Mi ofte diris, "Kaptu fiŝojn, iru ĉasi,
Alportu ion al la kuirejo."

Por mi biskviton, panon, havis li, aŭ oston,
Kaj dum mi manĝis, trinkis aŭ baniĝis,
Laboris li, kaj, ĉar mi portis nur la voston
Sed li pafilon pezan, li laciĝis.

Sed nun estante dekdujara, kaj maljuna,
Mi dormas je l' somero sub la fagoj,
Aŭ kuŝas je l' aŭtuno ĉe florejo suna,
Kaj ĉe la fajro dum la vintraj tagoj.

Sed mi memoras tre dankeme ĉiutage
Ke bona estis mia hunda sorto;
Servistojn mi fidelajn havis, eĉ senpage,
Kaj ili min servados ĝis la morto.

PLUVO.

60

De Doroŝieviĉ, tradukita (el la Bulgara) de Penko Petrov (Jalta).

La ĉiela filo, lia nomo travivu la universon, imperiestro Li-O-A staris apud fenestro en sia porcelana palaco.

Li estis juna tial bona. Post la lukso kaj brilego li ne ĉesis pensi pri la malriĉuloj kaj malfeliĉuloj.

Estis pluvo. Larmaroj fluadis, ploradis la ĉielo, arboj kaj floroj faligadis larmojn post ĝi.

Enuo turmentadis la koron de la imperiestro kaj li ekkriis:

"Bedaŭrindaj tiuj, kiuj en pluvo ne havas eĉ ĉapon sur la kapo," kaj turniĝante al sia ĉambelano li diris:

"Mi volus scii kiom da tiaj malfeliĉuloj estas en mia Pekingo."

"Lumo de la suno!" diris, genufleksante kaj kapklinigante Tzung-Ĥi-Tzang, "Ĉu estas io neebla al la ordonantulo al la reĝoj? Eĉ antaŭ la suno malaperos, Vi scios, patro de la aŭroro, tion ĉi, kio estas kompleza al Vi."

Kaj la imperiestro ridetis bonkore, kaj Tzung-Ĥi-Tzang tuj iris, uzante sian tutan forton, ĉe ĉefministro San-Ĉu-San.

Li alvenis lacigspire kaj rapide, eĉ ne sukcesis fari ĉiujn respektojn, kiujn oni donas al ĉefministro.

"La ĝojo de la universo, nia plej afabla ordonanto (premiĝante, li parolis) estas en terura maltrankvileco.

Lin maltrankviligas tiuj ĉi, kiuj iras dum pluvo sen ĉapoj en nia Pekingo, kaj li deziras scii eĉ hodiaŭ, kioma estas ilia nombro!"

"Jes, ekzistas tiaj sentaŭguloj!" respondis San-Ĉu-San. Kaj li ordonis, ke oni alvokigu la urbestron Paj-Ĥi-Vo.

"Malbonaj novaĵoj de la palaco," diris li al ĵus enirinta Paj-Ĥi-Vo, kiu por esprimi atenton klinigis sian kapon. "La posedanto de nia vivo rimarkis malordon!"

"Kiel!" terure ekkriis Paj-Ĥi-Vo. "Ĉu jam ne estas apud la palaco la ĝardeno enombrigita, kiu ĉarmas Pekington je la okuloj de la bogdiĥano?"

"Mi ne scias bone, kiel okazis tio ĉi," respondis San-Ĉu-San, "sed Lian Moŝton terure maltrankviligas la sentaŭguloj kiuj iradas dum pluvo sen ĉapoj. Li deziras scii eĉ hodiaŭ kiomaj estas ili en Pekingo. Vi ordonu!"

"Vi alvokigu, por ke venu ĉe mi, tuj, tiu ĉi maljuna hundo Ĥuar-Dzung!" kriadis post minuto Paj-Ĥi-Vo al siaj subuloj.

Kiam la estro de la urba patrolo, paliĝinta de teruro tremante falis inter liaj piedoj, la mandarino elfluigis sur li falakvon de malbenoj.

"Fripono, sentaŭgulo, malnobla perfidulo! Vi volas, ke ili dishaku nin ĉiuj kune kun vi, en pecoj!"

"Klarigu al mi la kaŭzon de via kolero"—parolis treminta de timo apud la piedoj de la mandarino, Ĥuar-Dzung—"por ke mi povu kompreni la konsolantajn vortojn, kiujn vi parolas al mi; alimaniere, mi timas, ke mi ne povos kompreni la lingvon de via saĝeco."

"Maljuna hundo, kiu devus gardadi ie porkan aron, sed ne la plej grandan urbon en la tuta mondo! La reĝo Ĥina mem estas rimarkinta, ke en la urbo ekzistas senordo—sur la stratoj vagas sentaŭguloj, kiuj eĉ dum pluvo ne havas ĉapon por ĝin meti sur kapo. Vesperon ankoraŭ vi sciigu min, kiom da tiaj sentaŭguloj estas en Pekingo!"

"Ĉio precize estos plenumita!" respondis Ĥuar-Dzung, ekbatinte sian frunton tri fojojn sur la plankon.

Post kelke da minutoj li murmuregis kaj frapadis per piedoj sur la kolektitaj policianoj.

"Brutoj el kiuj mi pendigos la duonon, por ke mi povu vivajn bruligi la ceterajn! Tiel vi observadas la urbon? Dum pluvtempo iuj sentaŭguloj estas irintaj sen ĉapoj! Ĉiuj estu elkaptitaj post horo (*la Ĥina horo = 40 minutoj*), alimaniere la diabloj vin prenos."

La policianoj iris plenumi la ordonon—dum unu horo sur la stratoj de Pekingo ekzistis efektiva ĉaso.

"Nu kaptu lin! Kaptu lin!" kriadis la policianoj, persekutante la homojn, kiuj nehavis ĉapojn.

Ili eltiris ilin sub la bariloj, sub la pordoj de la domoj, kien ili estis kaŝiĝintaj.

Post horo sen unu minuto, ĉiuj en Pekingo, kiuj ne havis ĉapojn sur siaj kapoj, staris en la korto de la malliberejo.

"Kiomaj ili estas?" demandis Ĥuar-Dzung.

"Dudek mil okcent sepdek unu!" respondis la policianoj, kliniĝante eĉ ĝis la tero.

"La mortigistoj tuj aperu!" ordonis Ĥuar-Dzung.

Kaj post duono da horo 20,871 senkapigitaj Ĥinoj kuŝadis en la korto de la malliberejo.

20,871 da kapoj estis metitaj sur ponardegoj kaj disportitaj el la urbo por saĝigado de la popolo.

Ĥuar-Dzung iris raportadi al Paj-Ĥi-Vo; Paj-Ĥi-Vo al San-Ĉu-San; kaj San-Ĉu-San sciigis al Tzung-Ĥi-Tzang.

Mallumiĝis. La pluvo ĉesis. Blovdadis venteto, kiu disbalancigadis la arbojn, kaj la pluverojn, lumaj kiel rubenoj, faladis sur la bonodoraj floroj, kiuj fajeriĝis kaj bruliĝis, lumigitaj per la radioj de la malaperiĝanta suno.

Per brilego kaj bonodoro estis plena la reĝa ĝardeno. La filo de la ĉielo, Li-O-A, staris apud la fenestro en sia porcelana palaco kaj raviĝis de la mirinda vidaĵo.

Sed juna kaj bona, li eĉ en tiu ĉi minuto ne forgesis la malfeliĉulojn.

Ekokaze diris li, turniĝante al Tzung-Ĥi-Tzang:

"Vi volis sciigi min, kiom da anoj en Pekingo ne havas ĉapojn por kovri siajn kapojn dum pluvo."

"La deziro de la tutmonda posedanto estas plenumita per liaj servistoj!" respondis per malaltan riverencon Tzung-Ĥi-Tzang.

"Kiomaj ili estas? Nur diru al mi la veron!"

"En tuta Pekingo ekzistas jam ne unu Ĥino, kiu ne havas ion por kovri sian kapon dum pluvo. Mi ĵuras, ke mi diras la veron!"

Kaj Tzung-Ĥi-Tzang levis siajn manojn, kaj, klinigis sian kapon—signo de sankta ĵuro.

La vizaĝo de bogdiĥano lumiĝis per ĝoja, feliĉa rideto.

"Feliĉa urbo! feliĉa lando!" ekkriis li. "Kiel mi estas feliĉa, ke sub mia potenco tiel bone vivas la popolo."

La ĉiuj gepalacanoj, vidante ke la bogdiĥano ĝojas, ekĝojis kune.

Kaj San-Ĉu-San, Paj-Ĥi-Vo kaj Ĥuar-Dzung ricevis la ordenon "*La ora Drakono*" pro siaj patrujaj zorgoj al la popolo.

LA KONSCIENCO MALKURAĜIGAS ĈIUJN.

Originale verkita de F. A. Meigh.

Antaŭ pli ol cent jaroj, niaj landanoj estis tre superstiĉaj, kaj eĉ la loĝantoj en nia vilaĝeto timis, kiam oni parolis pri fantomoj.

Ned Saunterer, la heroo de tiu ĉi rakonto, loĝis en proksima urbo, kie antaŭe estis nur malmultaj domoj, sed kiu nuntempe estas grandega kaj prospera urbo.

Dum kelkaj jaroj Ned laboris ĉe porcelana fabrikejo, sed li preferis vivon pli libera. Li tial aĉetis fajencajn komercaĵojn kaj vendis ilin en proksimaj kvartaloj.

Tiu ĉi metio prosperis kaj li baldaŭ povis aĉeti azenon por porti la komercaĵon kamparen.

Multe da friponaĵo ekzistis dum la priskribata periodo, kaj ne estis eksterordinara okazo, kiam oni haltigis vojaĝantojn sur la vojo, kaj rabis ilin.

La leĝafako malofte sin intermetis pri tiaj aferoj kaj oni ofte decidis malpacojn per la "du pugnoj."

Por protekti sian komercaĵon kontraŭ tiuj ĉi ŝtelistoj, kiam li vojaĝis nokte, Ned alligis ĉenon al la kruro de la azeno, kaj ankaŭ surmetis sur ĝia kapo kovraĵon iom similan al du grandegaj kornoj. Tia estis la kredemo inter la vilaĝanoj pri supernaturaj estaĵoj ke, kiam oni aŭdis la tintadon de la ĉeno kaj vidis strangan nekonatan beston tra la mallumo oni ĝin kredis esti la diablo, kaj forkuris kiel eble plej rapide.

Nia vilaĝeto tiatempe konsistis el malmultaj unuopaj dometoj kaj unu preĝejo. Unu el tiuj ĉi dometoj enhavis, oni diris, fantomon, kaj neniu volis tie loĝi.

Post kelkaj monatoj du strangaj viroj alvenis, kaj, malgraŭ la fantomo, luis la dometon.

Ili tamen ne estis ŝatataj de la najbaroj, kaj oni ilin rigardis kiel suspektuloj. Ili posedis ĉevaleton kaj ŝarĝoveturileton, sed ŝajnis al ĉiu ke ili neniam uzis ĝin.

Tiatempe, ĉe multaj Anglaj vilaĝetoj, homoj ofte kontraŭleĝe elterigis la mortintojn el la preĝejkorto, kaj vendis la ostojn.

Al tiu ĉi metio apartenis la du viroj.

Unu mallumegan kaj ventegan nokton, ili eniris la preĝejkorton, kun la ĉevaletto, ŝarĝveturiletto kaj fosiloj, kaj komencis malfermi unu el la tomboj.

Nia amiko Ned ankaŭ veturis frumatene al malproksima urbo kaj, revenante, li perdis la vojon. Post kelkaj horoj, li trovis sin apud nia vilaĝa preĝejo, kaj la azeno vagis al la preĝejkurto. Malgraŭ la ventego, la du homoj en la tombo jam ekaŭdis la supernaturan sonon de la ĉeno alligita al la kruro de la azeno, kaj unu el ili, subite suprenrigardinte, vidis tute apude ion, kion li kredis esti terura korna diablo.

Kun laŭta kriego la du viroj suprenrampis el la tombo, kaj rapide malaperis en la mallumo.

Kiam Ned komprenis kio okazis, li ĝojis pro sia bonŝanĉo, kaj, sen ia konscienduboj, tuj posedigis je la ĉevaletto kaj ŝarĝveturiletto, kaj uzis ilin por veturigi sian komercaĵon.

La du viroj neniam revenis por demandi siajn posedaĵojn, ĉar ili timis la leĝan punon, kiu atendas ĉiujn korpoŝtelistojn.

CONISTON KAJ GRASMERE.

62

Originale verkita de A. R. Lambert, tradukita de D. H. Lambert, B.A.

Kiel Grasmere rememorigas sian ligilon al la nomo de Gulielmo Wordsworth, tiel Coniston devas ĉiam prezenti al ni la figuraĵon de Johano Ruskin.

Pri tiu ĉi egale kun tiu ni ŝajne sentas nin incititaj per kvazaŭa sankta devo fari pilgrimadon por viziti la ĉirkaŭaĵojn, kaj vidi la lastan restejon de la fama samtempa pensinto kaj Kritikisto. Ĉar, kiel ajn vaste homaj opinioj diferencu pri la ideoj de Ruskin rilate al la vivo kaj la belartoj, povas esti nur unu juĝo pri la grandeco de lia animo kaj la pura kaj alta stilo de lia instruado. Trovante do Ruskin'an ekspozicion malfermita en Koniston dum la somermonatoj nia deziro viziti la lokon tie pligrandiĝis.

La vojo de Windermere al Coniston kuŝas inter la plej belegaj en *Laglando*. Post la rivertransirejo ni pasas sur la ĉefvojo tra la vilaĝo Sawrey kaj laŭlonge "Esthwaite Water" ĝis kiam ni atingas la antikvan vendejuron Hawkshead. Tien ĉi alveninte inter strangaj maljunaj domoj kaj gastejoj kun suprendantaj fruntanguloj, lozenĝformaj vitraĵoj kaj eluzitaj nerektaj peronoj oni povas facile ŝajnigi esti malantaŭenirinta kelkajn centjarojn.

La kortoj ankaŭ, malglate pavimitaj, la maljuna arkita enirejo trans kiu aperas, kvazaŭ enkadrita, pli da domoj, gajigitaj per la hela kolorado de rampkreskaĵoj kaj nasturtiumoj nepre ĝojigas la arteman spiriton.

Tie ĉi almenaŭ sin trovas pejzaĝetoj de antikva Anglujo nedifektitaj de la nuntempa konstruaro.

Al la vojaĝanto de Hawkshead la lando prezentas vidiĝon belegan kaj majestan. La montoj "Weatherlam" Conistona "Old Man" kaj aliaj ekaperas ĝis kiam, elirante el la beleta arboflankigita parto de la vojo ni vidas antaŭ ni meze de ĝiaj belaĵoj Konistonan lagon; tiam preterpasinte la lagfontejon ni ricevas bonan vidaĵon de "Brantwood," kaj post ne longe ni eniras en la vilaĝeton Coniston. Vizitinte la tombejon de Ruskin kiu nun entenas belan monumenton, ni daŭrigas nian vojon ĝis la Institute, kie troviĝas la muzeo. Tiuj kiuj ankoraŭ ne vidis la Sheffield'an muzeon devas impresiĝi en tiu ĉi ekspozicio per profunda sento pri la artistaj povoj de Ruskin. La delikateco kiun li montras prezentante montpejzaĝaron, la poetsento, belformeco kaj perfekta desegnoterco kiujn li vidigas per siaj skizoj en Venezio kaj ĉie en Italujo konigas al ni supermezuran talenton. La kolekto, laŭtempe ordigite, formas kiel la antaŭparolo de la katalogo nin sciigas "pentritan vivrakonton per si," ĉar la antaŭaj skizoj prezentas malmulte pli ol konturojn, dum kelke da la antaŭnelongaj desegnaĵoj tie ĉi ekspoziciitaj helpis ilustrati liajn librojn "*Modernaj Pentristoj*," "*Ŝtonoj Veneziaĵoj*," k.c.

Liaj detalpenetraĵoj de foliaro kaj inkplumverkitaj skizetoj estas mirindaj kaj unu desegnaĵo de senvivaj objektoj, ekzemple, inkujo, sorbpaperujo, k.t.p., ne forgesante tiun de Aŭstrala opalo, klarigas kun kioma brileco li sukcesis kolorigi.

Estas du portretoj de Ruskin faritaj de B. W. Richmond, R.A., unu kiel junulo tre belvizaĝa, la alia kiel mezaĝa viro, ankaŭ unu pentrita de Arthur Severn ne longe antaŭ la morto de Ruskin, kaj unu verkita de Collingwood, figurante la Profesoron en lia Kabineto ĉe Brantwood. Belaj ekzempleroj de la verkoj de la antikvaj estroj pendas je la malproksima parto de la ĉambreto, tri originale de Turner, unu el kiuj liaj amikoj donacis al Ruskin ĵus resaniĝintan post severa malsano.

Ĉu multaj samtempuloj legas Wordsworth, mi volus scii t.e., multe da la publikaro? Mi kredas ke ne; tamen tion kion Ruskin elfaris pro arto oni povas vere diri ke Wordsworth efektivigis por

ke oni ellernu kaj poete komprenigu Naturon tra ĉiuj ŝiaj kapricaj fazoj. Kie oni povas elserĉi poemojn pli perfektajn, kaj la versoj verkitaj apud Tintern Abbey Naturspiriton mem elspiras.

Je tiu ĉi centjaro kun ĝiaj novaj ideoj kaj movadoj kaj pli vastaj celoj ni ofte emas forgesi tion, kion ni ŝuldas al la grandaj forpasintaj geniuloj, sed kiom ajn ni cedu pli aŭ malpli al la nuna mondspirito ni vidigas tamen kiom ni altestimas tiajn animojn vizitante la scenojn kiujn nia rememorigo pri ili sanktigas.

La plej belan vidaĵon de la lago de Grasmere oni ricevas de la supro de Dunmail Raise. Ĉirkaŭite de altaj montoj ĝi prezentas pentraĵon je trankvila ripozplena beleco preskaŭ nesuperebla, kaj certe neniam imagebla loko pli taŭgus por la loĝejo de poeto. Malrapide malsuprenirante oni sentas ĉie la spiriton de la fama poetfilozofo. Multe da liaj plej belaj poemoj estas skribitaj ĉe Grasmere, kaj baldaŭ post kiam li ekloĝis tie oni publikigis la duan volumon da la Liraj Baladoj el kiuj eble la plej bone konata estas la altega "*Odo pri Senmorteco*."

Tiu ensorĉa poemo "*La antikva Maristo*" partoprenis al la "Baladoj." Coleridge kaj Wordsworth interkonsentis kunlabori serion da poemoj samtempe eldonotaj. "Rimarkinda viro, havante grandajn grizajn okulojn" kiel la poeto priskribas Coleridge—ja, li kun sia vagidea filo kaj De Quincey tiom rememorigas al ni Laglandon kiom Wordsworth mem.

63

Neniam pli laŭidean loketon por poeta lastripozejo oni povas bone pripensi ol la preĝejkorton ĉe Grasmere. La rivero Rothay murmuris apude kaj tie ĉi la simplaj rektaj ŝtonoj kiuj konatigas la tombejon de la poeto kaj de aliaj liaj parencoj nin impresas pli forte ol monumentoj pli imponaj.

Jen enteriĝis ankaŭ Hartley Coleridge; en la ĥorejo de la preĝejo vidiĝas medaliono enhavante kapon de Wordsworth supreskribita de la verkinto de la "*Jaro Kristana*"; "Dove Cottage" poste nin interesas, kie la junaj geedzoj pasigis sesjaran feliĉon. Ĝi estas tute kampara dometo, havante lozenĝformajn vitrojn kaj alkovojn kun benkoj kaj mallumaj enkadritaj muroj; ĝi elrigardas same kiel kiam Wordsworth tie loĝadis sed nuntempe oni ĝin rizervas nur pro vizitantoj. Multaj antikvaj gravuraĵoj pendas de la muroj konsistante el portretoj de la edzino de la poeto, de lia filino Doro Quillinan kaj lia fratino Doroteo, kaj en supraĉambro estas kelkaj figuraĵoj de Wordsworth kiam junulo kaj kiam maturaĝa viro.

En apuda ĉambro estas portretoj de Coleridge, lia filo Hartley, Matthew Arnold, De Quincey kaj aliaj. Al tiu ĉi parto da la domo aliĝis la ĉambro por servi kiel Wordsworth'a muzeo, sed nune ĝi estas en komenciĝa stato.

La posta ĝardeno estis formata de la poeto, kaj suprenirante per kelkaj turniĝadantaj ŝtupoj oni atingas ĉarman laŭbon, de kiu oni havas belegan vidaĵon de la lago kaj la monto "Silver How"; tie ĉi neinterrompita li povis senvorte interkomuniĝi kun Naturo.

"Rydal Mount," malproksima tri mejlojn de Grasmere, la hejmo de la poeto dum la lastaj tridek-jaraj jaroj de lia vivo sendube estas pli bonkonata, kaj la pejzaĝaro estas egale bela. Sed laŭ mia pensado estas speciala altiro al tiu ĉi humila dometo okupata de la juna poeto antaŭ lia genio estis akirinta la ĝeneralan rekoniĝon kiun li meritis. Enirante en Rydal post la ĉirkaŭiro de "Loughrigg Fell" kun "Fairfield" pleno videbla oni preterpasas la kamparejon de D^{ro} Arnold, "Fox How," "Fox Ghill" la domon de la mortinto Sinjoro W. E. Forster, kaj "Loughrigg Holme," kie vivis Doro Quillinan kun sia edzo, kaj kie post ilia morto, ŝiaj du filinoj Rothay kaj Jemimo Quillinan vivis kaj mortis. Nenio povas superi la belecon de la ĉitiea pejzaĝaro simila je parko, kiel la vojo turniĝadas laŭlonge la rivero Rothay ĝis kie oni trafas la ĉefvojon kaj trovas sin kontraŭ "Rydal Hall" la kampalaco de la Le Flemings.

Multaj kapablaj verkintoj temigis la neordinaran belecon kaj ĉarmecon de Laglando, kaj malmultaj el tiuj kiuj vizitis tiun naturdotan landon ne volonte revizitus regionon tiel pentrindan, al ni karigitan kaj sanktigitan per ĝiaj literaturaj memoroj.

Tiuj ĉi vere kune kun la imponeco de ĝia scenaro devas je eterne interesigi nian Anglan Laglandon al ĉiuj kiuj estimas je ilia vera valoro la grandajn forpasintajn animojn.

INFLEXIBLE.

Out of the night that covers me,
Black as the pit from pole to pole,
I thank whatever gods may be
For my unconquerable soul.

In the fell clutch of circumstance
I have not winced nor cried aloud:
Under the bludgeonings of chance
My head is bloody, but unbowed.

NEVENKEBLA.

El min kovranta nokto, nigra ĉie
De unu lim' polusa ĝis alia,
Mi dankas kiajn diojn estu tie,
Pro la animo nevenkebla mia.

Ĉe prem' fatala de okaz' perforta
Mi ne tremetis, ankaŭ ne kriadis;
Ĉe la bategoj de malbono sorta
Vunditan kapon rekte mi tenadis.

Beyond this place of wrath and tears
Looms but the horror of the shade,
And yet the menace of the years
Finds and shall find me unafraid.

It matters not how strait the gate,
How charged with punishments the
scroll,
I am the master of my fate,
I am the captain of my soul.

W. E. HENLEY.

Post la koler' kaj larmoj de la tero,
Terura ia ombro nur aperas;
Kaj tamen la minacoj de mistero
Min ne timigas, nek mi malesperas.

Do kiel ajn la leĝ' severa estas,
Aŭ kiel puna la skribaĵo sia,
De mia sorto mi la mastro restas,
La kapitano de l' animo mia.

Tradukita de BEN ELMY.

EL "KORBO DE PENSOJ."

64

De Ant. Gr. Rubinŝtein,[2] tradukitaj de Vs. Lojko (St. Petersburg).

En muziko nenion oni povas *argumenti*: nek belecon, nek malbelecon. Se iu dirus: la naŭa simfonio de Beethoven estas abomena muziko, oni povas nur turni al li dorson, sed argumenti, ke li diras sensencaĵon—estas neeble. Grandan signifon havas muzika kaj estetika klereco, disvolvanta kapablon diferencigadi en muziko belan de malbela, sed signifo de klereco ankaŭ estas limigita, ĉar subjektiva sento ĉiam ludas tie ĉi grandegan rolon. En tio ĉi muziko havas komunajn trajtojn kun religio: *argumenti*, ke ekzistas Dio, ankaŭ estas neeble. Feliĉaj en ambaŭ okazoj estas tiuj, kiuj prave sentas.

Arto estas Evo, proponanta pomon al artisto. Kiu ekprovis tiun ĉi acidan pomon, tiu perdas paradizon de anima paco kaj kontenteco. Kaj kulpa en ĉio estas sukceso—tiu ĉi malica serpento.

Artisto, precipe artisto-kreanto, bezonas esti konfesita. Ne estas devige, ke tiu ĉi konfeso estu universala; estas sufiĉe, se ĝi eliras de negranda rondeto, eĉ nur de du-tri aldonituloj. En alia okazo kreema spirito estas dismordetata per maldolĉeco de dubo pri siaj propraj fortoj.

Por la publiko la vivo estas serioza fenomeno, la arto—amuzo; por la artisto—male.

Mi mem al mi ŝajnas treege nelogika: en vivo—respublikano kaj radikalulo, en arto—konservativulo kaj despoto.

Al mi ne unufoje venadis en kapon ideo verki muzikaĵon sub titolo "Amo—temo kun variacioj," sed mi ĝis nun ne plenumis tiun ĉi ideon. En pasintaj jaroj mi facile prosperadis verki temon, sed mankis necesaj sciaĵoj por variacioj, nun do al mi estas facile verki variaciojn, sed ne estas jam fortoj por temo.

Por muzika verkisto, kiun nun oni ne deziras koni, restas nur konsolo en espero, ke—povas esti—ankaŭ en regiono de muziko oni sin prenos iam je arĥeologiaj disfosoj.

En sentenco "Se juneco sciis, se maljuneco povus" estas la "alfa" kaj la "omega" de la tuta filozofio de la vivo.

Nur sanaj homoj povas esti ateistoj. Malsanuloj, suferantoj, povas, kompreneble, por kelka tempo ekdubi je Kreinto, sed ne malkonfesi lin. Espero nutras ilian kredon, kredo—esperon.

Junulo—pesimisto, laciĝinta vivi, estas inda je rido kaj mallaŭdo: ja li ne havis eĉ tempon por ekkoni la mondon kaj la vivon de ĉiuj flankoj; sed maljunulo, restinta viveĝoja optimisto, ŝajnas al mi ankaŭ stranga kaj negranda: ĉe li ja estis sufiĉa tempo por ekkoni la mondon kaj la vivon de ĉiuj flankoj.

Se homo devenas de simio, restas demando, ĉu atingis li nun, fine, fizikan limon aŭ ĉu li estas kapabla pliperfektigadi kaj plu. Se estas vera tio ĉi lasta, ĉu oni ne povas konsenti, ke en estonto homo fariĝos eĉ anĝelo!

Sola vorto, kiu en la Angla lingvo ĉiam komenciĝas de granda litero, estas—I, "mi." Kiel bonege

karakterizas tio ĉi la karakteron de Anglo!

Eminentaj personoj malofte gajnas ĉe proksima persona konatiĝo kun ili.

Neprava estas tiu, kiu diras, ke oni devas decidiĝi je edziĝo nur post tiam, kiam ambaŭ gepartoprenantoj tute ekkonis unu la alian. Oni povas esti fianĉo kaj fianĉino dum longaj jaroj, sed tute ekkoni unu la alian oni povas nur post la unua monato de edza vivo.

Pipro kaj salo aldonas gustecon al nutraĵo, batalado al vivo.

Se vi volas, ke vin oni bone akceptadu ie, venadu tien pli malofte.

Trufoj estas terpomoj de riĉuloj, terpomoj estas trufoj de malriĉuloj.

"Ekstremaĵoj sin tuŝas"—estas ebla, tial, ankaŭ ligo inter Rusujo kaj Francujo.

Plej granda feliĉo, kiu estas donita al homoj, estas lumo de suno. Ho, lumo de la suno! Eĉ strange estas, ke homoj, vivantaj sub blua suna ĉielo, havas tiujn samajn politikajn kaj socialajn malkontentojn, kiel tiuj, kiuj estas aljuĝitaj vivi sub nuba ĉielo kaj nebuloj.

PIEDNOTO:

[2] Granda Rusa muzika verkisto kaj virtuozo, aŭtoro de bela opero "Demono," kies temo estas prenita el glora poemo "Demono" de M. Lermontov.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK THE ESPERANTIST, VOL. 2, NO. 4 ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be

bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no

additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3,

this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility:
www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.